

2. Kryteria oceniania

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w stopniu wykraczającym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi bardzo efektywnie odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych;• bardzo sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie;• bezbłędnie rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną);• samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie;• bardzo sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii;• zna cechy kultury i języka swojego regionu.	• bezbłędnie klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, rozumie ich funkcję w wypowiedzi, sporządza ich wykresy, wykazuje rozległą wiedzę ze składni;• bezbłędnie rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny;• bezbłędnie rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach;• dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone);• rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania);• bezbłędnie rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• wyczerpująco i bezbłędnie polszczyzną opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;• bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego;• bardzo sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną);• sprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik,	• bezbłędnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rytmu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście;• interpretując głosowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia.

dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastkę filozoficzną, nowelę, literaturę faktu, opowiadanie, powieść obyczajową, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);

- sprawnie podaje wyznaczniki dramatu;
- sprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki;
- poprawnie i bez trudu wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), sprawnie omawia ich funkcję;
- analizując dzieło, sprawnie uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- omawia zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości;
- dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

- tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku;
- nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych;
- bezbłędnie redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł;
- bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu;
- jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych, polemizować.

- tworząc wypowiedzi, dąży do bardzo precyzyjnego wysławiania się, świadomie dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści;
- bezbłędnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować;
- bezbłędnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłowów);
- przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności).

IV. Teksty kultury

- bardzo dobrze zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat;
- posiada szeroką wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska);
- bardzo dobrze zna omawiane lektury:
 - B. Prus *Katarynka*;
 - A. Kamiński *Kamienie na szaniec*;
 - S. Mrożek *Wesele w Atomicach*;
 - A. de Saint-Exupéry *Mały Książę*;
 - A. C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
 - M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
 - A. Czechow *Kameleon*;
 - M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
 - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K.I. Gałczyńskiego;
 - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym, wojewódzkim, osiągając sukcesy;
- aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- z własnej inicjatywy opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego o treści pozaprogramowe, prezentuje je na zajęciach, dzieląc się swoją wiedzą z rówieśnikami;
- interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi;

- zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości, swojego regionu;
- potrafi skutecznie promować walory „małej ojczyzny”.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w **stopniu dopełniającym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; • bez problemu rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym; • samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii; • zna cechy kultury i języka swojego regionu.	• bez trudu klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje bardzo dobrą wiedzę ze składni; • rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; • poprawnie rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach; • dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone); • rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania); • bez trudu rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• piękną polszczyzną opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; • bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego; • sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną); • poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik,	• sprawnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rytmu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście; • interpretując głosowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia.

dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastkę filozoficzną, nowelę, literaturę faktu, opowiadanie, powieść obyczajową, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);

- podaje wyznaczniki dramatu;
- poprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki;
- poprawnie wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), sprawnie omawia ich funkcję;
- analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- wskazuje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmiennosc, solidarnosc, sprawiedliwosc, wolność, niewola, utrata wartości;
- dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

- tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku;
- zazwyczaj nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych;
- poprawnie redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł;
- bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu;
- jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych, polemizować.

- tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się, świadomie dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści;
- poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować;
- poprawnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów);
- przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności).

IV. Teksty kultury

- zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat;
- posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska);
- bardzo dobrze zna omawiane lektury:
 - B. Prus *Katarynka*;
 - A. Kamiński *Kamienie na szaniec*;
 - S. Mrozek *Wesele w Atomicach*;
 - A. de Saint-Exupéry *Mały Księżę*;
 - A. C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
 - M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
 - A. Czechow *Kameleon*;
 - M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
 - wiersze Z. Herberta, W. Szyborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K.I. Gałczyńskiego;
 - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym, wojewódzkim;
- aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego, prezentuje je na zajęciach;
- interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi;
- zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości, swojego regionu;
- potrafi promować walory „małej ojczyzny”.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w **stopniu rozwijającym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

- potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych;
- sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie;
- rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym;
- samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie;
- sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii;
- zna cechy kultury i języka swojego regionu.

- poprawnie klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje dobrą wiedzę ze składni;
- poprawnie rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny;
- rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone);
- rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania);
- rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- poprawną polszczyznę opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego;
- sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, kłamrę kompozycyjną);
- poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastkę filozoficzną, nowelę, literaturę faktu, opowiadanie, powieść obyczajową, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);

- poprawnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rytmu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście;
- interpretując głosowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia.

- sprawnie podaje wyznaczniki dramatu;
- poprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki;
- poprawnie wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), omawia ich funkcję;
- analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- wskazuje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku; • zazwyczaj nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł; • bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych, polemizować.	• tworząc wypowiedzi, dąży do poprawnego wysławiania się, dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; • poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; • poprawnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłowów); • przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia konstrukcji składniowych, stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności).

IV. Teksty kultury

• zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat;	

- posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska);
- bardzo dobrze zna omawiane lektury:
 - B. Prus *Katarynka*;
 - A. Kamiński *Kamienie na szaniec*;
 - S. Mrożek *Wesele w Atomicach*;
 - A. de Saint-Exupéry *Mały Książę*;
 - A.C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
 - M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
 - A. Czechow *Kameleon*;
 - M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
 - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K.I. Gałczyńskiego;
 - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym;
- działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego, prezentuje je na zajęciach;
- interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi;
- zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości;
- potrafi wskazać walory „małej ojczyzny”.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w stopniu podstawowym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

- potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych;
- klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki

- wyszukuje, cytuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować, wykorzystać informacje zawarte w prypisie;
- zazwyczaj rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną);
- wyszukuje, porządkuje i stara się wartościować informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii;
- zna cechy kultury i języka swojego regionu.

- zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje podstawową wiedzę ze składni;
- rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny;
- rozpoznaje środki perswazji użyte w reklamach;
- rozpoznaje wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone;
- rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania);
- rozpoznaje stylizację językową.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło; określa jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego;
- wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie; omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną);
- klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastkę filozoficzną, nowelę, literaturę faktu, opowiadanie, powieść obyczajową, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);
- podaje wyznaczniki dramatu;
- klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, sprawozdanie, wywiad), podaje ich wyznaczniki;
- wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), dostrzega ich funkcję;
- uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;

- wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rytmu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście;
- interpretując głosowo tekst, stara się poprawnie stosować zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia.

- interpretuje głosowo utwory literackie;
- rozpoznaje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne; • stara się nie popełniać błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł; • redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych.	• dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; • stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; • stara się poprawnie stosować zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów); • przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni, stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • stosuje słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności).

IV. Teksty kultury

• zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III; • posiada podstawową wiedzę na temat kultury i literatury, architektury, omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami; • zna omawiane lektury: – B. Prus <i>Katarynka</i>; – A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; – S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; – A. de Saint-Exupéry <i>Mały Książe</i>; – A.C. Doyle <i>Pięć pestek pomarańczy</i>; – M. Kruger <i>Godzina pąsowej róży</i>; – A. Czechow <i>Kameleon</i>; – M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>;	

- wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K.I. Gałczyńskiego;
- reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- potrafi wymienić walory miejscowości w której mieszka.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w stopniu koniecznym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • wyszukuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować; • bezbłędnie rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną); • wyszukuje, porządkuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego oraz encyklopedii.	• rozróżnia zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, wykazuje podstawową wiedzę ze składni; • korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; • korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje środki perswazji użyte w reklamach; • korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone; • rozpoznaje wulgaryzmy; • korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje stylizację językową.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; • rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego; • wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie; • klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastkę filozoficzną, nowelę, literaturę faktu, opowiadanie, powieść obyczajową, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);	• korzystając ze wsparcia nauczyciela wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych).

- klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, sprawozdanie, wywiad), podaje ich podstawowe wyznaczniki;
- wskazuje podstawowe elementy kompozycyjne artykułu;
- uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- interpretuje głosowo utwory literackie;
- rozpoznaje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne; • stara się nie popełniać błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł, korzystając ze wskazówek i wsparcia nauczyciela; • redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych.	• dobiera synonimy i antonimy; • stosuje proste związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; • stara się stosować poprawnie zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów); • korzystając ze wskazówek nauczyciela przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • korzystając ze wsparcia nauczyciela stara się stosować słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności).

IV. Teksty kultury

• zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III; • posiada podstawową wiedzę na temat kultury i literatury omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami;	

- zna omawiane lektury (potrafi powiedzieć kilka zdań na ich temat, określić tematykę, bohaterów):
 - B. Prus *Katarynka*;
 - A. Kamiński *Kamienie na szaniec*;
 - S. Mrożek *Wesele w Atomicach*;
 - A. de Saint-Exupéry *Mały Książę*;
 - A.C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
 - M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
 - A. Czechow *Kameleon*;
 - M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
 - reportaże R. Kapuścińskiego, K. Kąkolewskiego.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy III gimnazjum w stopniu koniecznym. Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu kontynuację nauki w klasie wyższej programowo.

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii **uczeń nie potrafi:**

w zakresie kształcenia językowego **uczeń nie potrafi:**

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• odbierać komunikatów mówionych, pisanych i przekazywanych za pomocą środków audiowizualnych; • wyszukiwać fragmentów tekstu, porządkować informacji, odróżnić faktów od opinii, wartościować, argumentować; • rozpoznawać wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym; • wyszukiwać informacji zawartych w książkach, prasie, TV, internecie; • korzystać ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, ortograficznego.	• rozróżniać zdań pojedynczych i złożonych wielokrotnie złożone, nie wykazuje się podstawową wiedzą ze składni; • rozpoznawać odmian stylistycznych języka; • rozpoznawać środków perswazji użytych w reklamach; • korzystając z pomocy nauczyciela, rozpoznać archaizmów, neologizmów, wulgaryzmów, wyrazów rodzimych i zapożyczonych; • rozpoznać stylizacji językowej.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisać uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, scharakteryzować bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- odróżnić narracji 1- i 3-osobowej, elementów świata przedstawionego;
- wskazać środków stylistycznych poznanych w I, II i III klasie;
- rozpoznać rodzajów i gatunków literackich poznanych w klasie I, II i III;

- rozpoznać gatunków publicystycznych;
- analizując dzieło, sprawnie uwzględnić kontekstu historycznego, biograficznego, kulturowego;
- interpretować głosowo utworów literackich;
- nazwać zagadnień takich jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola.

III. Tworzenie wypowiedzi

• mimo wsparcia nauczyciela stworzyć wypowiedzi na dany temat, zarówno ustnych, jak i pisemnych; • nie popełniać błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; • mimo wskazówek i wsparcia nauczyciela zredagować: planu wydarzeń, notatki, biogramu, streszczenia, opowiadania z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystyki, autocharakterystyki, charakterystyki porównawczej, rozprawki, podania, życiorysu, listu, CV, instrukcji, opisu dzieła sztuki, recenzji, referatu, listu motywacyjnego, dedykacji, artykułu; • redagować tekstu na komputerze, przestrzegać zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzec niebezpieczeństw wynikających z używania internetu; • uczestniczyć w dyskusji, bronić swojego stanowiska.	• dobierać synonimów i antonimów; • podać znaczenia prostych związków frazeologicznych oraz poprawnie ich stosować; • mimo wskazówek nauczyciela zredagować proste formy wypowiedzi pisemnej przewidzianych w klasie III.

IV. Teksty kultury

• wykazać znajomości najważniejszych tekstów kultury zawartych w podstawie programowej, realizowanych w klasie III; • wykazać podstawowej wiedzy na temat omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – nie zna pojęć i terminów związanych z tymi epokami (niepotrafi ich omówić, wyjaśnić, podać przykładów egzemplifikujących omawiane zjawiska); • omówić treści lektur: – B. Prus <i>Katarynka</i>; – A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>;	

- S. Mrożek *Wesele w Atomicach*;
- A. de Saint-Exupéry *Mały Książę*;
- A.C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
- M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
- A. Czechow *Kameleon*;
- M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
- reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- mimo wskazówek i wsparcia ze strony nauczyciela wykazać jakiegokolwiek inicjatywy i zaangażowania, aby uzupełnić braki wiedzy i umiejętności przewidziane do opanowania w klasie III gimnazjum.